

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי הקדוש השם משמואל מסוכטשוב זצוק"ל, הרה"ק רבי שמואל בן מרן הרבי הקדוש שו התורה רבי אברהם בעל האבני נזר מסוכטשוב זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"ד טבת תרפ"ו.

הספר הקדוש 'שם משמואל' לא ירד מעל שולחנו של אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל, ופעמיים בשבוע היה אבי מורי מוסר שיעור בספר קדוש זה.

בעיר בענדין היתה חבורה של חסידים סוכטשוב מתלמידי האבני נזר זצוק"ל, ביניהם היה אחד בשם רבי יעקב גוטמן ז"ל. פעם קרה מקרה רע לא עלינו וכמה מבני החבורה נפטרו לעולמם בתוך תקופה קצרה. ר' יעקב שפחד מאוד שמא הוא הבא בתור, החליט לבוא אל הרבי השם משמואל זצוק"ל להזכיר את עצמו.

הוא נכנס אל הקדוש פנימה וסיפר לרבי את כל מה שאירע. הרבי הקשיב לו ופתח בסיפור:

"פעם בא אלי נפטר אחד לבקש תיקון, ושמת לי לב שהוא רועד מפחד. שאלתי אותו למה הוא כל כך רועד, והוא השיב: וכי הרבי אינו רואה את מלאכי החבלה העומדים מוכנים להכות אותי? כשמעתי את זה נגשתי אליו וחיבקתי אותו בשתי ידי, ככה" – והשם משמואל ניגש לר' יעקב וחיבק אותו בשתי ידיו – "זאמרת לי, אל תדאג, כל זמן שאתה נמצא אצלי אין לך ממה לפחד".

כשיצא ר' יעקב מחדרו של הרבי, פנה לבנו שהלך איתו ואמר לו: "מדברי הרבי הבנתי שאכן גם אני הייתי בתור חמנא לצילן, וכעת ברוך השם נצילתי ובטוח אני שלא יארע לי כל רע!".

הגאון המפורסם רבי יצחק הכהן פייגנבוים ראב"ד ווארשא זצ"ל דיבר פעם מענין כיבוד אב, ובתוך דבריו הוא סיפר שהרבי הקדוש השם משמואל זצוק"ל נסע פעם ביחד עם אביו הקדוש מרן האבני נזר זצוק"ל אל הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטנין זצוק"ל. כשנכנסו אל הקדוש פנימה, כיבד הרבי את שניהם לשבת. את מרן האבני נזר זצוק"ל הוא הושיב בצד ימינו ליד השלחן, ואת בנו השם משמואל זצוק"ל בצד שמאלו מול אביו הקדוש. לקח השם משמואל את כסאו והזיז אותו הלאה שלא ישב מול אביו. נענה הרבי הקדוש מגאסטנין ואמר לרבי השם משמואל: "כנראה אתה מפרש שמה שאמרו חז"ל (קידושין דף ל"ח ע"ב) 'אל ישב במקומו' שהכוונה היא לא רק שאסור לשבת במקומו ממש, אלא הכוונה היא שאסור לשבת בכלל באותה דרגה... וכשיסיף זאת הגאון רבי יצחק פייגנבוים זצ"ל היה מפליא את הפירוש הזה, והיה אומר שזה פירוש אמיתי!"

איך החזיר מרן הרבי מטאלנא זצוק"ל בחור לישיבה

הרבי הקשיב לכל דבריו בלי לומר לו טיפת מוסר, כנראה הבין שלא זה הזמן להוסיף מלח על הפצעים, ורק שאל אותו היכן גר המשגיח של הישיבה, והבחור הראה לו על מקום מגוריו של המשגיח שהיה לא רחוק ממש.

"בוא נלך אליו הביתה ונראה אם אפשר לעשות משהו!", קבע הרבי. הבחור ניסה להסביר לרבי כי בשעה כזאת מאוחרת המשגיח בודאי כבר ישן ואי אפשר לדבר אתו, אך הרבי לא התייחס לדבריו, הוא לקח אותו והתחיל ללכת לביתו של המשגיח. הרבי הישיש עם 90 שנותיו, עלה במדרגות ביחד עם הבחור עד הקומה השלישית, שם גר המשגיח, והרבי דופק בדלת, כשהבחור מסתתר מאחוריו מרוב פחד ואי נעימות. כמובן שבשעה מאוחרת כזאת אף אחד לא עונה, אבל הרבי אינו מרפה, הוא דופק שוב ושוב, עד ששמעו צעדים נגררים.

"מי שם?", שאל המשגיח בבהלה. "יוחנן טווערסקי, הטולנער רבי!", ענה הרבי.

המשגיח לא היה חסיד כלל, אולם הוא ידע מי זה הטולנער רבי, והיה לו דרך ארץ לרבי הישיש המורם מעם. "במחילה מכבודו, ימתין נא רגע עד שאלבש משהו ואפתח", אמר.

לאחר דקה הוא פתח את הדלת והכניס את הרבי לביתו. "מה הביא את הרבי לביתי באמצע הלילה?", שאל.

"סליחה", פתח הרבי, "לא התכוונתי להעיר את כבודו מהשינה, פשוט לא חשבתי הרגע שכבודו ישן כעת, הייתי בטוח שאמצא את כבודו יושב ומצטער על הטרדייה שאירעה לו היום, שהיה חייב לסלק בחור מהישיבה באמצע הזמן. הייתי בטוח שכבודו יושב עם תהילים פתוח, ובוכה בדמעות שלישי, בתפלה להקב"ה שהבחור יהיה לו היכן לישון הלילה ושימצא לו ישיבה טובה שייכנסו אותו. הרי אם היה מדובר בבנו של כבודו בודאי לא היה כבודו יושן בשעה כזו, אלא יושב וחושב איזו ישיבה תרצה להכניס באמצע הזמן בחור שזרקו אותו, ומה אפשר לעשות שהוא אכן יתקבל שם ויצליח, ולכן לא היה לי כל ספק שכך עושה כבודו בשעה כזו..."

המשגיח הבין מיד את דברי הרבי שנאמרו בחכמה, וענה שהבחור יכול לחזור כעת לישיבה, ומחר הוא ישב אתו יחד לחשוב מה לעשות. כמובן שלמחרת הסתדר הענין, הבחור התנצל והביע חרטה ונכונות להשתנות, והמשגיח הסכים להשאיר אותו בישיבה, כשהרבי מטאלנא נמצא בקשר איתם לוודא שהכל מסודר...

מטרתו של העונש

השבוע נלמד בדף היומי (מגילה דף י"ג ע"ב) את דברי הגמרא: "דאמר ריש לקיש, אין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה, שנאמר כָּרְפָאֵי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה עֵזוֹן אֶפְרַיִם". אומר על כך מרן הרבי הקדוש השם משמואל מסוכטשוב זצוק"ל [שהשבוע יחול יום היארצייט. ראה בארוכה במדור יומא דהילולא קדישא], בספרו הקדוש "שם משמואל" [בפרשתנו], שישנם שני סוגי עונשים, יש עונש הגיתן מתוך כעס בתור

מה גורם רבי שאינו מסביר פנים לתלמידו

למדנו בדף היומי (מסכת תענית דף ח'): "רבא אמר אם ראית תלמיד שלימדו קשה עליו כבדל – בשביל רבו שאינו מסביר פנים".

כשלמדתי את זה בשיעור, התאפקתי שלא לפרוץ בבכי סוער. מה שאני עברתי בגיל הילדות מהמלמדים בחיידר. בפירוש לא כולם היו כך, אבל חלק לא מבוטל מהם, לא ידעו כלום חוץ מלהרביץ עם מקל, לעשות 'משכנתא' [ב"ה שהדור הצעיר לא יודע מה זה...], ולהטיל אימה יתרה על הנפשות הרכות של התלמידים, ואני לא רוצה להמשיך מה עוד הם עשו...

רק כשהמשכתי הלאה באותו דף ראיתי שמוא בגמרא: "אמר רבי יהושע בן לוי, כל השמח ביסורים שבאין עליו מביא ישועה לעולם". ואז אמרתי בלבי: שוין, שיהיה כפרת עוונות, נשתדל להמשיך להיות בשמחה.

הדוד לשם כי טוב כי לעולם חסדו, שהיום הרעבעס בחיידר כבר לא מרביצים במקלות ולא עושים 'משכנתאות'.

נסיים בדבר טוב. בגמרא הנ"ל (בסוף דף ז' ותחילת דף ח') איתא: "ריש לקיש אמר, אם ראית תלמיד שלימדו קשה עליו כבדל – בשביל משנתו שאינה סדורה עליו". אומר רש"י: "בשביל משנתו שאינה סדורה לו ואינו זוכר מה כתיב בה, ולפיכך אינו יודע לפרק".

אחד האנשים המיוחדים שהכרתי לפני רבות בשנים במנטסטטר הוא הגאון הצדיק רבי ישראל פרידמן שליט"א הרב של קלויז טשורטקוב שם. בספרו 'שבט מישראל' הוא מביא את הגמרא הנ"ל ומספר בהקשר לזה סיפור מדהים.

פעם נכנס מרן הרבי הקדוש האביר יעקב מסדיגורה זצוק"ל לבית מדרשו, והבחין שאחד מהשולחנות אינו עומד במקומו. ניגש הרבי בכבודו ובעצמו והזיז את השלחן חזרה למקומו, כשהוא אומר: "איך האב אליין געהערט פון דער טשורטקבער פעטער, אז סדר איז א סגולה פאר זכרון" – אני בעצמי שמעתי מדורי הרבי מטשורטקוב, שסדר הוא סגולה לזכרון...

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ז סלו, תענית דף ט')

מה אמור לעשות משגיח שזרק תלמיד מהישיבה

כד הוינא טליא זכיתי הרבה להסתופף בצילו של כ"ק הרבי מטאלנא זצוק"ל. נספר סיפור מרטיט ומרגש שסיפר הרבי מטאלנא שליט"א על זקיני הגדול זצוק"ל, שהיה מפורסם בלבו הרגיש והרחום לכל יהודי.

פעם עבר הרבי זצוק"ל ברחובות בית וגן בשעה מאוחרת בלילה, וראה בחור ישיבה שמסתובב ברחוב הלך ושוב באפס מעשה. ניגש הרבי אל הבחור ושאל אותו למעשיו, האם הוא צריך עזרה כל שהיא. הבחור ניסה להתחמק, אך הרבי לא ויתר לו, עד שלבסוף סיפר הבחור שזרקו אותו מהישיבה, והוא לא יודע מה לעשות. אין לו לאן ללכת, ואין לו תחבורה בשעה כזו לנסוע הביתה, וגם מאוד מאוד כואב לו על הצער העצום שאבא שלו יצטער.

מיני מתיקה

הגמרא מביאה בכתובות (דף ק"ג ע"ב) את צוואתו של רבי לרבן גמליאל "זרוק מרה בתלמידים". הפשט הפשוט הוא כמו שרש"י הקדוש אומר: "זרוק מרה - אימה, שתהא איתך עליהם". שהתלמידים יהיה להם פחד מהרבי. [בדרך אגב, אמר על כך מרן פוסק הדור רבינו רבי שלמה זלמן אוירבאך זצוק"ל לאחד מתלמידיו שגדל ונהיה מלמד לצעירים, שאת הגמרא "זרוק מרה בתלמידים" אפשר לצאת ידי חובה פעם בחודשיים, כדי שהתלמידים ידעו שהרבי שלהם יודע גם לכעוס אם צריך. אבל ביום-יום ההנהגה הכללית עם התלמידים צריכה להיות כזו: באהבה, בחביבה, למשוך את התלמידים, להעניק להם תשומת לב והארת פנים]. אך בדרש האיר לי בורא עולם בחמתל ה' עלי ובסייעתא דשמיא, "מרה" היא מלשון מרירות, לשון 'מור'. התפקיד של רבי, ראש ישיבה, ראש כולל, מגיד שיעור, חונך פרטי, לזרוק את המרירות של התלמידים. כמה קשיים חורים התלמידים, למשל, בגיל ההתבגרות. כמה קשיים לימודיים, רגשיים, חברתיים וכדומה, הם עוברים. תפקידו של המחנך, האדם הכי קרוב לתלמיד ביום-יום, לזרוק את המרירות של התלמיד, ולהכניס בו שמחת חיים, תשוקה לבורא עולם, בבחינת "ואני קרבת אלקים לי טוב". ואז יקבל התלמיד כוחות גוף וכוחות נפש להתמודד עם כל הקשיים והנסיונות מסביב. שנוכה לכאלה מלמדים, ולכאלה מגידי שיעורים וראשי ישיבות, שיודעים למשוך את התלמיד לרבנו של עולם מתוך אהבה, "ואני קרבת אלקים לי טוב". וזוכה שלא תמוש התורה מפניו ומפי זרעו ומפי זרע זרעו עד עולם אמן.

נקמה על מה שהאדם עשה, ויש עונש הניתן מתוך חמלה ורחמים שמטרתו היא למרק את האדם ולזכור ולעזור לו לעלות חזרה על דרך המלך. אחד ההבדלים שבהם מתבטא הדבר הוא, שאם העונש הוא מתוך נקמה אין המעניש דואג לרפא את הנענש ממכתו, אבל אם העונש הוא מתוך רחמים ומתוך דאגה לעתידו של הנענש, דאי שהמעניש ידאג לרפואתו בכל מה שאפשר. העונשים שהקב"ה נותן לעם ישראל בגלות הם כמובן רק מתוך רחמים למטרת זיכרון כדי שיהיו ישראל ראויים למעלה הגדולה שהם עתידים לקבל. ואם כך כשנותנים עונש כזה ברור שקודם יש להכין את הרפואה ורק אחר כך ניתן לתת את העונש. עד כאן דברי מרן השם משמואל.

נקמה חס וחלילה, או בתור עזרה וסיוע בשביל הבחור או הילד שיעלה חזרה על דרך המלך, וכמובן נדאג לרפד לו אותו עם הרבה חום ואהבה, עד שהוא ירגיש בעצמו את הרחמים שבעונש.

כשאנו ההורים, המחנכים, המגידי שיעור, המלמדים, ניקח לתשומת לב את דבריו המעוררים של הרבי הקדוש זצוק"ל, נוכל להבחין היטב האם כוונתנו בעונש היא בתור

מאוצרות הפרשה מקולמוסם של הקוראים

עליו לרכבת, ואמא שלי מסתכלת בחבילות, מה יש לה שם, והנה היא רואה את הטלית ותפילין של אבא. ואז היא אומרת לי: "פישל, קח את זה, ורוץ תביא את זה לאבא. הוא שכח את זה". הסתכלנו החוצה מהחלון וראינו חיילים רגמנים ימח שמם מסתובבים עם כלבים, ומי שניסה לעבור מרכבת אחת לשניה, היה מקבל מכות עם אלות באכזריות כזו, עד שהיו יכולים גם להרוג אותו. ראיתי את זה בעיני מהחלון, וכאן אומרת לי אמא לצאת ולרוץ לאבא. אבל תאמינו לי, לא העזתי לומר משהו לאמא. לקחתי את הטלית ותפילין, ורצתי החוצה לרכבת שבצד מיין. הגעתי לרכבת, והתחלתי לחפש את אבא, אני עובר מקרון לקרון וקורא 'אבא, אבא', עד שלבסוף ראיתי את אבא שלי, נכנסתי לקרון שלו ונתתי לו את החבילה, ובאותו רגע נטרקו הדלתות והרכבת יצאה בצפירה מהתחנה. אני רוצה לרוץ חזרה לאמא, דופק על הדלתות, אך כמובן שאין מה לעשות. נשארתי עם אבא - - -

לכבוד ידידי ורעי הגאון הרב **אברהם ישעיהו קובלסקי** שליט"א המפיץ את אור התורה בין רבבות לומדי התורה, בפרשת וישב נאמר "ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך". יעקב אבינו שולח את יוסף אל אחיו, ויוסף אינו שואל שאלות, אף שהוא ידע שהאחים שונאים אותו, ויכול לקרות לו משהו, הוא הלך בשמחה לעשות את רצון אביו ולא שאל שאלות. רציני להביא כאן סיפור מרטיט בעיני הוזה. הכרתי סבא אחד שהגיע פעם לבית בנו, והנה הוא מבחין שהאמא מבקשת מהילדים שיורידו את הזבל. אך משהלה אומר: אמא, אני עסוק, יענק'לה יכול ללכת. אומר יענק'לה: שתלך רוח'לה... וכך כל אחד מהם הסביר בטוב טעם למה הוא אינו צריך ללכת... אסף הסבא את הנכדים, הושיב אותם סביבו, הרים את שרולו ידו והראה להם את המספר הכחול על היד. "ילדים מתוקים, אתם יודעים מה המספר הזה?". "בדואי סבא", ענו כולם, "זה הנאצים ימח שמם עשו לך". "ענת הקשיבו היטב ואני אספר לכם מתי עשו לי את זה". ואז הוא התחיל לספר: הייתי ילד קטן. הוציאו אותנו מהגטו, ושם עמד נאצי אחד, שהראה באצבעו 'מינה' 'שמאלה'. המבוגרים הלכו מימנה, שם העלו אותם לרכבת אחת. והנשים והילדים הקטנים הלכו שמאלה, ושם הם עלו לרכבת אחרת שנסעה לכיון אושוויץ. את אמא שלי עם תשעת הילדים שלה שלחו לצד שמאל, ואבא נשלח מימנה לבד מכל משפחתו.

הנה נער בוכה וגו' ותאמר מילדי העברים זה (ב, ו). בספר הקדוש ישרש יעקב מפרש, כי משה רבינו לא היה לו מה לבכות שם, כי מה לו אם הוא אצל אמו או הוא בתיבה על המים, והבכיה היתה רק על סבלם של עם ישראל שהם משועבדים תחת יד פרעה. זה הכוונה ותאמר מילדי העברים זה, כלומר בת פרעה הרגישה שבכיה זו אינה אלא בגלל ילדי העברים.

בתום המסע המפרך, הגענו למחנה העבודה וירדנו מהרכבת. אנשים אמרו לי שעלי לומר שאני בן 17-16. הייתי די גבוה וזה לא היה מאוד מופך. ואכן שם העמידו אותנו בטור, וחקקו לנו את המספרים הכחולים. "ילדים, מה אני אגיד לכם", אמר הסבא כשעיניו מלאות דמעות, "אמא שלי הי", כל האחים והאחיות שלי הי", עלו כולם באש השמימה יחד עם כל מיליוני הקדושים, אף אחד מהם לא חזר. אני נשארתי לבד יחיד מכל המשפחה. למה? כי אמא אמרה לי קח את הטלית ותפילין לאבא, ולא אמרת לה כלום, אף על פי שראיתי בעיני את הגרמנים ימח שמם מרביצים שם באנשים. בזכות המצוה הגדולה כיבד אב ואם הסבא שלכם חי". "ילדים", סיים את סיפורו הנורא, "תזכרו תמיד לכבד את אבא ואמא כמו יוסף הצדיק. גם הוא לא שאל כלום ולא אמר לאביו: אבא, אבל האחים שונאים אותי! אבא אמר ללכת, הוא הלך. ובזכות המצוה הזאת הוא נהיה מלך... הבה נזכור היטב את המסר של הסיפור הזה. "כבד את אביך ואת אמך למען יאריךך ימך!". בכבוד ובהערכה, **ישראל דב סלמון**, רב בית החולים תל השומר לשעבר

הרבי הקדוש מקוצק זצוק"ל היה אומר כי בפרשיות אלו שבהן מסופר על גלות מצרים ועל הגאולה, צריך כל אחד להתייגע כמו שמתייגעים על תוספות קשה. כי עיקר הגלות היא מה שאדם נמצא בגלות אצל המודות שלו והוא מושועבד אליהן ואינו יכול לצאת מהן, ובפרשיות אלו יכול כל אחד למצוא לעצמו עצה ופתרון איך לצאת ממצרים הפרטי שלו.

נקודה למחשבה:

כל המתיקות הזאת פרוכה בה!

בהוראת מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א אנו עומדים לערוך את גליונות "מתיקות" שכבשו בסערה את הלבבות ולהוציאם לאור בספר מהודר, למען יעמדו ימים רבים

זאת ההזדמנות שלכם להנציח לזיכרון עולם את יקיריכם האהובים ולהיות שותפים ביצירה תורנית שכולם מצפים לה ואשר תעלה על שולחן מלכי רבנן בכל היכלי התורה בעולם היהודי

*בתמונה: הגר"ח קנייבסקי מעיין בדוגמית מתוך הספר החדש שיצא בקרוב בע"ה

ההדפסה בקרוב - נא צרו קשר בהקדם!

בטל': 054-847-0661 או בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת